

Umjesto predgovora

Štovana gospodo plemići i svi vi koji ćete čitati ovu kratku publikaciju, primite moje najsrdačnije pozdrave u ime Hrvatskoga plemićkog zbora. Vjerujemo da će se ova publikacija održati i s vremenom postati periodička, kao glasilo Hrvatskoga plemićkog zbora, svehrvatske udruge čija je želja okupiti sve ono što je ostalo od hrvatskog plemstva, a poštuje tradiciju i voli svoju zemlju.

Stoga me veseli i ispunjava zadovoljstvom činjenica da nakon tolikih desetljeća progona, šikaniranja i svakovrsnog negiranja uloge hrvatskoga plemstva od strane marksističke – ali i građanske historiografije – nazočujemo sve većem broju pokušaja da se ta uloga prikaže objektivno, bez ritualnog nipodaštavanja, a na temeljima povijesne istine. Ta nam povijesna istina kaže da je opstanak hrvatske države sve tamo do sredine 19. stoljeća, čvrsto – ja bih čak rekao neraskidivo – vezan uz hrvatsko plemstvo, koje je tu državu vodilo u dobru i zlu, često manevrirajući između Scile i Haribde, kad povijesna rješenja nisu bila ni jednostavna ni jednoznačna. U tom svjetlu treba gledati personalnu uniju s Madarima, izbor Habsburgovaca na Cetinu i okretanje dalmatinskog plemstva prema civilizaciji Venecije, ne zaboravljajući nikada vlastitu autonomnost i autogenerativnu osobnost. Danas vidimo da su nas Pacta conventa i izbor na Cetinu gradu uveli u srednjo-europski civilizacijski krug, a veza s Venecijom ojačala mediteransku komponentu u našoj kulturi. I jedno i drugo je ostavilo dubokog traga u civilizacijskoj pripadnosti Hrvatske kršćanskom i katoličkom zapadu.

Ne zaboravimo: nacije koje nisu imale svoje plemstvo, nisu imale ni svoju državu. Pa zato, ako smo ovdje od stoljeća sedmoga, dio zasluge nesumnjivo pripada i hrvatskom plemićkom staležu, tom političkom narodu u Hrvata.

Nikola pl. Cindro

- 1 Umjesto predgovora
- 2 Načela djelovanja Hrvatskoga plemićkog zbora
- 4 Zasjedanje Velikoga vijeća HPZ-a u Ninu 1996.
- 6 Zasjedanje Velikoga vijeća HPZ-a u Zagrebu 1997.
- 8 Zasjedanje Velikoga vijeća u Kninu 1998. – izvješće predsjedatelja
- 10 Osnovni podaci novoprimitelnih članova u HPZ u 1998.
- 13 Hrvatski plemićki zbor na svjetskoj mreži
- 16 Pro aris et focis deo propitio
- 18 Povijest kulture Hrvatskog plemstva – znanstveni projekt
- 20 Iz aktivnosti HPZ-a
- 23 Osvrt na knjigu

»Što predji ti namriješe, zasluži,
da zaista tvoje bude.«
(Goethe, Faust 1.)

Načela djelovanja HRVATSKOGA PLEMIČKOG ZBORA

1. Hrvatski plemićki zbor (HPZ) u studenome 1995. godine osnovala je grupa od 17 potomaka plemićkih loza iz južne (Dubrovnik, Split) i sjeverne Hrvatske (Lika, Zagrebačka županija) te drugih povijesnih hrvatskih krajeva. Zbor je osnovan kao nacionalna udruga hrvatskoga plemstva. Cilj udruge je okupiti sve što je od hrvatskoga plemstva ostalo, a poštuje tradiciju i voli svoju zemlju. Zbor ne teži za privilegijama, jer smatra da su one nespojive s demokratskim društvom. Potrebno je, stoga, ciljeve i smjernice djelovanja Zbora jasno i čvrsto odrediti da iz njih ispadne svaka ispraznost – a ostane želja da se služi svojoj zemlji, kako su u vremenima opasnosti služili naši preci, od Krbavskog polja do Klisa, od Siska do Lepanta i Sigeta, a na tragu jedinstvenog koncepta kulture i etike društvenih odnosa kakvog je zastupao dio hrvatske aristokracije iz Dubrovnika po kojem se vlastela dragovoljno žrtvuje za probitke Republike.

2. Temeljem gornjega možemo odrediti zasade na kojima počiva djelovanje Hrvatskoga plemićkog zbora. To su:

- HPZ je povijesna, tradicijska i živuća udruga. Ona svojim rodoslovljima vjerodostojno svjedoči historičnost kontinuiteta hrvatske državnosti: nacije koje nemaju vlastito plemstvo nisu, u pravilu, imale ni vlastitu državu.
- HPZ je nacionalna plemićka udruga koja naglašava jedinstvo hrvatskoga državnog teritorija i njegovu po-

vijesnu i kulturnu povezanost. Pripadnost Hrvatske dvama od najljepših svjetskih civilizacijskih krugova, sredozemnom i srednjo-europskom, povijesna je činjenica, koja je naše bogatstvo. Pred Zborom je, dakle, zadatak da povezivanju povijesnog, duhovnog i kulturnog prostora Hrvatske pridonese i putem ujedinjavanja hrvatskoga plemićkog korpusa.

- HPZ je staleška udruga hrvatskoga plemstva, subjekta koji je, kao i crkva u Hrvata, teško preživio marksističku historiografiju i socijalne oluje 20-og stoljeća. Kao takav, Zbor zastupa i subjektivne interese, ali u okviru širih interesa i zakona društva u kojem živimo.
- Članstvo u Hrvatskome plemićkom zboru određeno je Statutom. Ono je po prirodi stvari selektivno i ograničavajuće, ali prepoznaje i činjenicu da su ratovi i društvena previranja uništila mnoge javne i obiteljske arhive.
- Hrvatski plemićki zbor je u svom djelovanju otvoren suradnji s hrvatskim državnim, crkvenim i kulturnim institucijama. Ta suradnja mora biti otvorena, dvosmjerna, temeljena na uzajamnom poštovanju i uvažavanju nezavisnosti Zbora.
- Hrvatska plemićka udruga naglašava etičku komponentu Zbora: plemstvo, dobiveno davnom zaslugom predaka, prenosi se rođenjem, ali učvršćuje odgojem i potvrđuje životom. U svezi s tim je i moto na početku ovog teksta.

3. Neposredni zadaci Zbora, koji proizlaze iz gornjih zasada su:

- okupiti hrvatsko plemstvo oko Hrvatskoga plemićkog zbora; tako okupljeni,
- služiti domovini onim poredbenim prednostima koje plemstvo ima

- svjedočiti kontinuitet državnosti i povezivati civilizacijske krugove u kojima Hrvatska živi
- svjedočiti povijesnu ulogu plemstva u Hrvatskoj
- isticati etiku, moral, nekorumpiranost i načelo odricanja za probitke Hrvatske.

Ostvarivanje ovih zadataka prava je svrha postojanja Zbora.

*U Zagrebu,
20. svibnja 1996. godine*

Osobne stranice članova

Iz statuta HPZ...

Članak 1.

Hrvatski plemićki zbor (u daljnjem tekstu Zbor) je udruženje građana koje okuplja i objedinjuje hrvatsko plemstvo, a zalaže se za održanje nacionalnih i plemićkih tradicija, kršćanskih načela i za dobrobit domovine Hrvatske. Zbor je nevladino besprofitno udruženje građana.

Članak 6.

Članovi Hrvatskoga plemićkoga zbora mogu biti Hrvati-plemići, tj. potomci hrvatskih plemićkih porodica, stariji od osamnaest godina koji se zalažu za ciljeve Zbora. To vrijedi za sve Hrvate-plemiće kako po narodnosti, odnosno nacionalnom osjećaju, tako i po državljanstvu, neovisno o tome žive li u Hrvatskoj ili inozemstvu.

Zasjedanja Velikog vijeća HPZ:

1995. god. Zagreb, 1996. god. Nin, 1997. god. Zagreb, 1998. god. Knin.

Zasjedanje Velikoga vijeća HPZ-a u Ninu 1996. godine

U lipnju 1396. godine kralj Sigismund Luksemburški sazvaio je u Ninu na okup tadašnje plemstvo čitave Dalmacije i Hrvatske na veliki Sabor.

Šest stoljeća kasnije, 4. svibnja 1996. godine u istom gradu, kraljevskom Ninu, na svečanoj su se sjednici Velikoga vijeća Hrvatskoga plemićkog zbora našli potomci hrvatskih plemićkih obitelji, kako bi se međusobno upoznali i kako bi javnosti predstavili svoju udruhu te potvrdili njezin program i ciljeve.

Nacionalna udruga hrvatskog plemstva – Hrvatski plemićki zbor, osnovana je 16. studenoga 1995. god. na poticaj 17 potomaka plemićkih loza iz Južne i Sjeverne Hrvatske. Do skupa u Ninu Zboru je pristupilo 50-tak članova, a na svečanost su stigli potomci i pripadnici obitelji; Arneri, Barabaš, Bebek-Pelsocz, Cambj, Cindro, Franulić, Grisogono, Korejzl-Kukuljević, Kurelec, Makanec, Maleković, Pavlović, Puškarić, Tartaglia i Sdrinias.

Svečana sjednica i uopće njihov boravak u Ninu i Zadru pratilo je značajno zanimanje javnosti posebice medija koji su brojnim izvješćima i različitim priložima popratili ta zbivanja.

Skupu je predsjedavao gosp. Nikola pl. Cindro uz pomoć članova Krunskog vijeća gospode Nenada pl. Cambja i Petra Grisogona. U skladu s najavljenim dnevnim redom, nakon svečanosti otvaranja i pozdravne riječi predstavnika grada domaćina gradonačelnika gosp. Veselka Kurta izvještaj o dotadašnjem radu HPZ-a podnio je predsjedatelj Nikola Cindro. Potom je gosp. Vladimir pl. Maleković održao predavanje o izvornom dubrova-

čkom plemstvu. O dalmatinskom, posebice splitskom plemstvu govorio je gosp. Mario Kuzmanić.

Iz uvodnog govora te svih ostalih rasprava nedvojbeno je izraženo kako je cilj Hrvatskoga plemićkog zbora, kao nepolitičke i nevladine udruge, okupiti potomke hrvatskog plemstva koji će svoje djelovanje odrediti čvrsto i jasno, tako da u njemu nema mjesta nikakvoj ispraznosti. Temelj djelovanja, rečeno je, treba biti želja služnja svojoj zemlji onako kako su u vremenima opasnosti služili plemeniti preci te štovanje tradicija. Okupljanjem u svoju udruhu hrvatsko će plemstvo, istaknuto je, pružiti dodatno svjedočanstvo o povijesnom kontinuitetu hrvatske države. Potomci plemićkih loza žele, čulo se također na ovom skupu, okupiti u zboru sve što je od hrvatskog plemstva ostalo, uz selekciju, međutim, jer se plemstvo dobiveno davnim zaslugama predaka prenosi rođenjem, ali i učvršćuje odgojem i potvrđuje životom. Ne teži se niti traže privilegije koje su nespojive s demokratskim društvom. Hrvatski plemićki zbor ne ovisi o vlasti, naglašeno je na skupu u Ninu jer su hrvatski plemići mnoge vlasti preživjeli i svojim postojanjem

Sudionici zasjedanja Velikoga vijeća Hrvatskoga plemićkog zbora u Ninu 1996. godine, »Gloria«, 10.V.1996

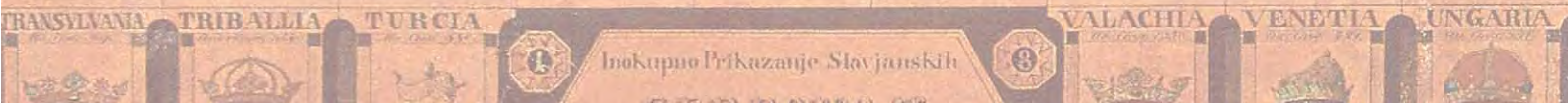
svjedočili o naciji koja je imala svoju državu. Plemićki zbor, međutim, jest državotvorna udruga, a ujedinjenje hrvatskoga plemićkog korpusa trebalo bi povijesno, kulturno i duhovno povezati Hrvatsku te i na taj način potvrditi njeno pripajanje europskom civilizacijskom krugu. Sve to, u najkraćem izražava i moto uzet iz Goetheova Fausta: »Što pređi ti namriješe, zasluži, da zaista tvoje bude.«

Na ovoj svečanosti u Ninu svim tada nazočnim članovima uručene su povelje Hrvatskoga plemićkog zbora. Gosti Nina upoznali su se s povijesnim znamenitostima grada te razgledali prigodnu izložbu o varaždinskom plemstvu priređenu u ninskoj galeriji »Višeslav« te pratili predstavljanje knjige Julianne Eden Bušić »Ljubavnici i luđaci«. Skup je završio ručkom i druženjem u Zadru.

Ivo pl. Arneri

Članovi HPZ-a u obilasku grada Nina

Zasjedanje Velikoga vijeća HPZ-a 1997. godine u Zagrebu

Godišnji saziv, koji je održan u subotu, 24. svibnja 1997. god. započeo je svečanim liturgijskim slavljem u crkvi Svete Katarine, u spomen hrvatskim plemićima koji su položili živote za hrvatsku državu. Misno slavlje predvodio je msgr. Juraj Kolarić, prof. Bogoslovnog fakulteta i veliki meštar družbe »Braće hrvatskog zmaja«. Glazbenom pratnjom mješovitog oratorijskog zbora »Hosana« iz Zagreba ravnao je naš član mo. Josip pl. Degl'ivellio.

Svečani dio zasjedanja nastavljen je u Zlatnoj dvorani »Instituta za hrvatsku povijest«, predivno oslikanoj sali, posvećenoj memoriji najblistavijih i najsudbonosnijih trenutaka naše povijesti. Uvodnu riječ podnio je predsjedatelj Zbora dr. Nikola pl. Cindro sa zahvalom upućenoj uglednim uzvanicima gospodi dr. Nedjeljku Mihanoviću, dr. Ivi Sanaderu, Milanu Vukoviću i domaćinu dr. Mirku Valentiću kao i svom prisutnom članstvu. Predavanje pod naslovom »Povijesna uloga hrvatskog plemstva« održao je g. N. Mihanović, predsjednik

Dodjela povelja novim članovima

saborskog odbora za obrazovanje, znanost i kulturu, dok su se prigodnim govorom obratili g. I. Sanader, pomoćnik ministra vanjskih poslova i g. M. Valentić, ravnatelj Hrvatskog instituta za povijest.

Nakon glazbenog intermezza koji je izveo pijanist g. Fredi Došek nastavljen je radni dio Velikog vijeća u kojem je predsjedatelj podnio izvješće o proteklom radu Zbora.

U posljednjem dijelu zasjedanja novim članovima su podijeljene povelje, i to potomcima obitelji Alaupović, Allegretti, Barabaš, Celio-Cega, Cambj, Cindro, Franceschi, Luković, Makanec, Pažić, Tartaglia, Vrkljan, Zergollern i Zmajević.

Uz domjenak i ugodno druženje svih prisutnih završilo je II. zasjedanje Velikog vijeća.

Drugog dana, u nedjelju, organiziran je posjet izložbi »Bidermajer« u Muzeju za umjetnost i obrt kroz koju nas je proveo direktor muzeja, naš član prof. Vladimir pl. Maleković sa suradnicima.

Ivan pl. Celio-Cega

*Detalj iz Zlatne dvorane u Opatičkoj ulici,
jedne od najboljih dvorana srednje Europe*

Zasjedanje Velikoga vijeća HPZ-a u Kninu 1998. godine – izvješće predsjedatelja

Nakon pozdravnog govora i zahvale na gostoprimstvu poglavarstvu grada Knina slijedilo je kraće izvješće o važnijim djelatnostima, te uspjesima i eventualnim teškoćama.

1. Prije svega želim istaknuti našu prošlogodišnju sjednicu Velikoga vijeća koja se odvijala u sjajnom okružju Zlatne dvorane u Opatičkoj 10, te svetu misu u Katarinskoj crkvi koja joj je prethodila. To je bio nezaboravan trenutak života Zbora. Mnogima, a pogotovo onima čija su leđa osobito trpjela pritisak i šikaniranje komunističkog režima, ti su trenuci bili oživotvorenje nemogućih snova! Prisustvo niza hrvatskih odličnika iz kulturnog i političkog života naše zemlje: dr. Nedjeljko Mihanović, dr. Milan Vuković, dr. Ivo Sanader, dr. Mirko Valentić, dr. Juraj Kolarić i drugi, te pozdravi i referati koje su podnijeli učinili su sjednicu Velikoga vijeća još upečatljivijom.

Danas i ovdje naš je okoliš skromniji, ali ciljevi su ostali isti: pridonijeti povezivanju hrvatskog kulturnog, duhovnog, pa i političkog prostora putem ujedinjenja Hrvatskog plemićkog korpusa.

2. Život Zbora se, međutim, ne sastoji samo od svečanosti nego i od svakodnevnog djelovanja njegovih članova. Iz tih djelatnosti izdvojili bismo neke:

a) ponovna registracija Zbora početkom 1998. U svezi s tim pojavio se niz problema jer je prvi odgovor Ministarstva uprave bio negativan i zahtijevao složene preinake onih djoliva Statuta u kojem su korišteni dijelovi državnoga grba, kao i riječi »hrvatsko« i njeni

derivati. Dodatnim objašnjenjima naših članova, a prvenstveno g. Puškarića, nađena su prihvatljiva rješenja. Danas djelujemo kao punopravna udruga.

b) HPZ je na Internetu, što je zasluga prvenstveno g. Branimira Makanca i njegovog entuzijazma. Sada je HPZ prikazan na Internetu nizom podataka (grbovi, kratki prilozi, biografije, profil i težnje Zbora, itd.) koji mogu zanimati korisnike.

c) iz niza susreta i posjeta izdvajamo sudjelovanje Zbora pri osnivanju ogranka Paneuropskog pokretau Karlovcu, u prisustvu Karla Habsburga i više istaknutih čelnika tog istaknutog pokreta. Tom su prilikom i gradonačelnik Grada Karlovca i župan Karlovačke županije opetovano izrazili živu želju da s nama čvršće surađuju. Spominjemo i prisustvovanje članova Zbora pri krštenju Ferdinanda Zvonimira Habsburškog i večeri priređenoj u čast tom događaju u Hrvatskom narodnom kazalištu.

Odlične odnose HPZ danas ima s nizom povijesnih udruga te nas tako sinjski alkari redovito pozivaju na njihove svečanosti. Neki od spomenutih poziva su *ad personam*, no većina se odnosi na HPZ.

3. Problem prostora HPZ-a. Većini članova HPZ-a poznate su teškoće koje je ova udruga imala oko dobivanja adekvatnih prostorija potrebnih za njen nesme-

tani rad. Počeli smo ambicioznim zahtjevom za dobivanjem prestižnog, iako ne funkcionalnog prostora u Kuli Lotrščak. Premda naš zahtjev nikada nije bio formalno odbijen, odgovor stručnih službi Gradskog poglavarstva bio je takav da je bilo jasno da se ne može računati na prostor u Kuli Lotrščak. Što nam sada preostaje? Orientirati se na skromnije lokacije, ali uvijek u užem središtu grada. Ovdje mi dopustite da se posebno zahvalim našim članovima Vladimiru Malekoviću, Mariju Zmajeviću, Ivanu Celio-Cegi i drugima, koji su svojim ugledom pomogli u rješavanju ovog problema. Mislim, međutim, da su objektivne okolnosti bile takve da zahtjev nije mogao biti prihvaćen.

4. Projekt o ulozi hrvatskoga plemstva u povijesti Hrvatske. To je možda najperspektivniji projekt iniciran od HPZ-a. Inicijativu za taj projekt pružili su naši članovi Branimir Kurelec i Vladimir Maleković. Radi se o tome da se u jednom prestižnom i ambicioznom programu obrade razni aspekti djelovanja plemstva u Hrvatskoj tijekom duljeg perioda. Neke od tema koje će se obrađivati u projektu bile su u određenom smislu tabu-tema u komunističkoj historiografiji, pa čak i u građanskoj. Sada će se obrađivati s nove točke zrenja, temeljeno na istraživanju povijesnih izvora. Kao što je često naglašavao naš uvaženi prijatelj dr. Nedeljko Mihanović, hrvatska se državnost dugo vremena (gotovo do druge polovine 19. stoljeća) temeljila na djelovanju hrvatskoga plemstva. Može se reći da je tu djelatnost hrvatsko plemstvo razvilo da bi sačuvalo klasne privilegije, ali činjenica jest da ih plemstvo nije stvarno razvijalo. I to ne samo velikaši poput Zrinskih-Frankopana, nego cjelokupni korpus hrvatskog plemstva.

Plemstvo je bilo politički narod, kako to lijepo kaže naslov jedne od tema projekta. U projektu aktivno sudjeluju predsjednik Hrvatskoga državnog sabora, akademik Vlatko Pavletić, predsjednik Odbora za prosvjetu, kulturu i znanost Hrvatskoga državnog sabora, dr. Nedeljko Mihanović, ravnatelj Instituta za hrvatsku povi-

jest, dr. Valentić, ravnatelj Državnog arhiva, dr. Josip Kolanović, te dr. Gulin iz Instituta za povijest HAZU. Iz Hrvatskoga plemićkog zbora su akademik B. Kurelec i dr. Vladimir Maleković. Očekuje se i zapošljavanje više znanstvenih novaka za koje će spomenuti projekt biti matični »full-time« posao.

5. Članovima Zbora poznato je da većina sredstava Zbora dolazi od članarina i pristupnina. Te su kotizacije simbolične pa smo za pokriće troškova imali pomoć od drugih institucija na čemu smo im vrlo zahvalni. Postoje, međutim, i druge institucije kojima još nismo pokucali na vrata. To se posebno odnosi na izvore sredstava za koje postoji javni natječaj za udruge od značaja za Hrvatsku. Mislim da bi ta sredstva trebala biti glavni pravac budućim zahtjevima.

6. Zaključak. Premda u ograničenim uvjetima, Hrvatski plemićki zbor razvio je zapaženu djelatnost. Ona je, naravno, onolika kolika je zbroj djelovanja svakog pojedinog člana Zbora. Većinom su to bili egzistencijalni problemi. Mislim, međutim, da je sada vrijeme da gradeći na tim temeljima načinimo korak dalje. Do sada smo upravljali Zborom kolektivno, i to je radila grupa od 20-ak članova. Sada moramo istražiti druge oblike vođenja Zbora. To je dužnost i obveza novog čelništva koje će uskoro biti ustrojeno.

S moje strane srdačno bih zahvalio članovima Zbora koji su redovito dolazili na sjednice svakog prvog ponedjeljka u mjesecu. Njihova marljivost omogućila je kontinuitet rada Zbora. Danas su među njima, radom i zalaganjem, stasali ljudi koji će mirno moći preuzeti vođenje Zbora. Moja želja je da im se ta mogućnost pruži. Zboru želim da uspješno nastavi s radom.

*Predsjedatelj HPZ-a,
Nikola pl. Cindro*

Osnovni podaci o članovima plemićkih porodica koji su tijekom 1998. godine primljeni u Hrvatski plemićki zbor i kojima su na zasjedanju Velikog vijeća u Kninu predane povelje.

DRAGO ANTONIAZZO

Obitelj ANTONIAZZO, jedna od najstarijih Creskih plemićkih obitelji, datira krajem 13. stoljeća, a prvi podaci o plemstvu zabilježeni su u 15. stoljeću od kada potječe i grb obitelji.

Godine 1798. creskom plemstvu potvrđene su i priznate povlastice i titule plemstva.

Od kada postoje zapisi u creskoj općinskoj arhivi, obitelj ANTONIAZZO imala je plemićka prava i prema povlasticama koje je plemstvu dala venecijanska vlada 1420. godine.

Povelju je primio prof. Drago Antoniazzi, novinar, koji živi u Zagrebu.

HRVOJE BARABAŠ

Prezime Barabaš je plemstvo ugaro-erdeljsko podijeljeno 1703. godine, a ugaro-hrvatsko 1792. godine. Danas Barabaši žive u dvije grane, bijeloj i crnoj. U našem Zboru imamo predstavnike obje grane. Novi član Hrvoje sin je našeg člana Zvonimira i pripada crnoj grani Barabaša. Inače je student 1. godine Ekonomskog fakulteta u Osijeku gdje i živi.

LOVRE CELIO-CEGA

Prezime ove obitelji spominje se oko 1200. god. kao Cega, a u 15. st. nailazimo na prezime Celio-Cega koje se nastavlja do današnjih dana. Priznanje plemstva od Austrije dano je 1823. god. Jerku, sinu Jakoba iz Trogira. Povelju je primio Lovro Celio-Cega iz Zagreba, dipl. oec. rođen 1971., sin našeg člana Ivana i majke Vojne r. Vuko.

Sudionici trećeg zasjedanja Velikog vijeća HPZ-a održanog u Kninu 24.X.1998., »Nacional« 28.X.1998.

TOMISLAV KURELEC

Potječe iz časničke obitelji podrijetlom iz Ogulina. Plemički stalež dobio je 1871. god. za vojne zasluge Ivan (Johann) Kurelec s pridjevkom »Boine-mir« od cara Franje Josipa I. Povelju prima Tomislav, novinar, filmski kritičar i redatelj, urednik filmskog programa Hrv. televizije iz Zagreba., rođen 1942. god., sin Alfreda i Mirjane.

ANTON PAVLOVIĆ

Prezime Pavlović spominje se u dokumentima 1550. god. a potječe iz Donjeg Zagorja, mjesto Križanec u Varaždinskoj županiji. Potvrdu plemstva primili su braća Martin i Juraj 1649. god. Povelju je u Kninu primio Anton Pavlović, tehnolog, direktor poduzeća »Mansarda« u Osijeku, rođen 1948. god., sin Ljudevita i Marije rođ. pl. Kunović.

BRANIMIR PUŠKARIĆ

Obitelj Puškarić potječe iz Ogulina, a plemstvo dobiveno za vojne zasluge potvrdio je car Leopold I. 1664. god. Povelju prima Branimir, student prava, sin Zvonimira i Dorotheje.

EDUARD, DAVOR I MIRO TARTAGLIA

Tartaglia je prezime jedne od rijetkih živućih plemićkih obitelji, prastarog slavnog plemstva. Zamijenilo je prezime Jakovlić prisutno u Splitu do 17. stoljeća. Kontinuitet vodi do Jakova Andrijinog, koji se 1348. godine spominje kao blagajnik komune. Na prezime se prvi puta naišlo 1434. godine kada je spomenut Marin Jakovlić, sindik komune.

Prezime Tartaja, koje je istiskivanjem latinskog, od strane talijanskog jezika dobilo današnji oblik Tartaglia, prvi se put javlja 1473. godine.

Eduard Tartaglia, rođen 18. listopada 1946. u Zagrebu od načeg člana Miroslava i Štefice, rođene Kovač. Oženjen Felicitas, rođenom Ponton, otac Darija i Renate. Profesionalni je sportski novinar.

Miroslav Tartaglia, rođen je u Splitu 1913. godine, umirovljenik, sin Ernera i Lizete r. Petrić.

Davor Tartaglia, rođen je u Splitu 1953. godine, ekonomist, sin Miroslava i Dese r. Sirisčević.

Većina članova Zbora djeluje u Zagrebu; pored toga, snažan ogranak Zbora djeluje u Splitu. Taj ogranak okuplja potomke nekih od najstarijih i najutjecajnijih hrvatskih plemićkih loza.

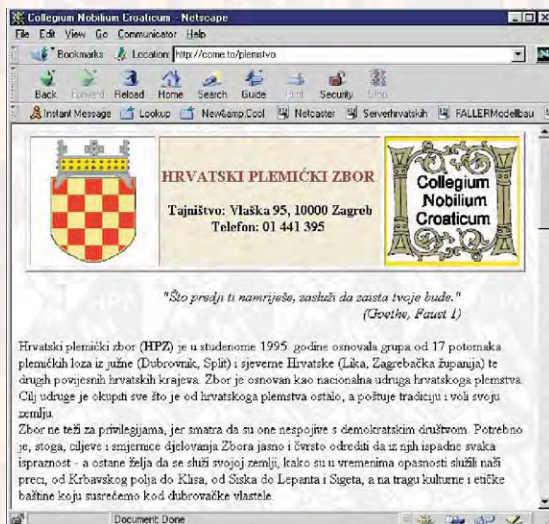
Adresa Hrvatskoga plemićkog zbora je Vlaška 95, 10000 Zagreb.

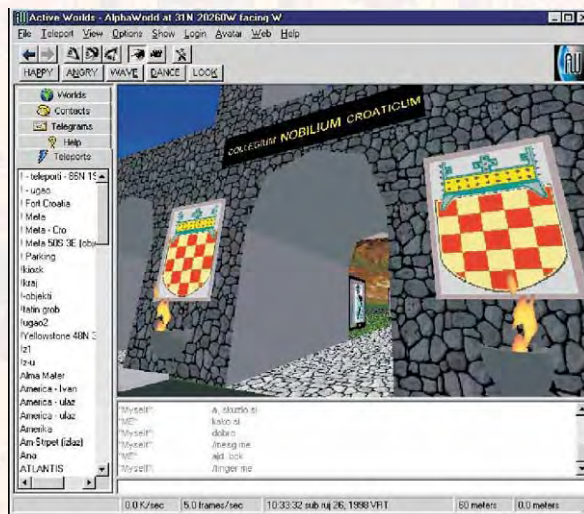
Hrvatski plemićki zbor na svjetskoj mreži

Hrvatsko plemstvo organizirano je prisutno na internetu već preko dvije godine. Osim web stranica Hrvatskoga plemićkog zbora na adresi <http://come.to/plemstvo> hrvatsko plemstvo zastupljeno je i u više hrvatskih naselja u trodimenzionalnim svjetovima prividne stvarnosti gdje se nalaze naselja i zgrade nekoliko hrvatskih plemićkih obitelji.

U ovom trenutku se u okviru naših web stranica nalaze podaci samo o 24 plemićke obitelji. Pozivamo stoga sve članove Zbora koji nam još nisu dali podatke o svojim obiteljima, da to učine u najskorije vrijeme, jer želimo na webu objaviti sve poznate podatke o hrvatskim plemićkim

*Internet, World Wide Web
Početna web stranica Hrvatskoga plemićkog zbora
<http://come.to/plemstvo>*

*Prividna stvarnost, Active Worlds
Alpha World, ulaz u naselje hrvatskog plemstva
aw 30n 20261w*

lozama, njihovim potomcima, heraldičkim insignijama i rodoslovljima. Do sada su naše stranice prijavljene na oko 160 svjetskih pretraživača pod nazivom »Hrvatski plemićki zbor – Collegium Nobilium Croaticum«.

Za one naše članove koji žele u virtualnim svjetovima interneta ostaviti trajan znak o svojoj obitelji, rezervirali smo prostor isključivo za članove Hrvatskoga plemićkog zbora u jednom od najposjećenijih aktivnih svjetova pod nazivom Alpha World, pa vas pozivamo da razgledate gradilišta oko koordinata aw 30n 20261w, izaberete lokaciju i izgradite spomen-obilježje ili galeriju svoje obitelji. Do sada su tamo otpočete gradnje samo triju obitelji: Kurelec, Barabaš i Makanec.

Za sve daljnje informacije, pomoć pri izradi obiteljskih web stranica ili pri izgradnji spomen-obilježja u svjetovima prividne stvarnosti možete se obratiti na E-mail adresu branimir.makanec@tel.hr ili na telefon 01 233 8734.

Naselje hrvatskog plemstva u prividnoj stvarnosti ... očekuje da ga posjetite...

Da biste ušli u aktivne svjetove prividne stvarnosti potreban vam je samo specijalan 3D browser kojeg možete besplatno skinuti s mreže na lokaciji <http://activeworlds.com>. Nakon toga možete posjetiti naselje hrvatskog plemstva u Alpha Worldu na lokaciji aw 31n 20261w gdje ima još dosta praznih gradilišta, pa možete i vi sagraditi spomen-dom vaše obitelji. Ne propustite posjetiti i veliko hrvatsko naselje na lokaciji aw 322s 699e ...

Branimir pl. Makanec

Galerija grbova hrvatskog plemstva na lokaciji aw 31n 20261w

Osobne stranice nekih od članova Hrvatskoga plemićkog zbora

Alaupović

Aranicki

Arneri

Barabaš

Blažeković

Borelli

Cambj

Franulić

Grisogono

Hadrović

Kurelec

Luković

Makanec

Pavlović

Korejzl

Tartaglia

Puškaric

Zergollern

Bona

Cindro

Maleković

Antoniazzo

Pavlović, II

Celio-Cega

Pozdravna riječ dr. N. Mihanovića na
zasjedanju Velikog vijeća u Kninu

PRO ARIS ET FOCIS DEO PROPITIO

Činjenica je, da je negativna procjena i maliciozna historiografska kritika u prošlom jugounitarnističkom i komunističkom razdoblju poprimala sustavnu ideološku harangu protiv povijesne uloge hrvatskog plemstva, a time i oblik protunacionalne, politički organizirane hajke protiv svake povijesne teze o hrvatskom plemstvu kao »političkom narodu«. Zbog toga se nameće **očigledna** potreba za spoznajom stvarne povijesne istine o stvarnim političkim i nacionalnim komponentama u borbi hrvatskog *plemstva* za hrvatski narodni opstanak.

Historiografski je nedvojbeno, da je potrebno odbaciti sve dosadašnje marksističke interpretacije, koje su o našem plemstvu pretenciozno, s pejorativnim prizvukom i s prijezirom na crti klasnih formula i ideološke orijentacije izricali teze pune omalovažavanja i povijesnih osuda. A u tom ideološkom travestiranju povijesne istine često su marksističke romantične apologije kmetstva bile jednostrane, nekritične i konstruirane oko ideje permanentne revolucionarne svijesti narodnih masa.

Uočimo li sve te elemente omalovažavanja, potiskivanja i ostracizma hrvatskog plemstva, nameće se potreba da se ovom geopolitičkom, kulturno-povijesnom otvorenom problemu posveti puna pozornost iz različitih aspekata.

Neosporno je da su hrvatsko plemstvo i hrvatska aristokracija djelovali kao »politički narod« i da je ovaj čimbenik povijesno-politički neistražen i nedovoljno utvrđen. S tog aspekta trebalo bi osvijetliti cijeli niz potisnutih, zapostavljenih i prisilno zaboravljenih čimbenika, da bi mogli spoznati istinsku, stvarnu pozadinu našega političkog, državnog razvoja.

Na putu kretanja naše narodne sudbine od Pacta convente do Jelačićeva doba 1848. hrvatsko je plemstvo uporno razvijalo svoju povijesnu borbu za emancipaciju hrvatske državne misli. Na poligonu naše politogeneze, u trajnoj isprepletеноj krvavoj političkoj igri između Mletaka, Budi-

ma i Beča, u dramatičnom razvoju odnosa velikih sila, hrvatska je aristokracija vodila permanentnu borbu za goli narodni opstanak. Ona je nesumnjivo odigrala povijesnu ulogu hrvatskoga političkog i ratnoobrambenog grudobrana.

U ulozi pravnog i načelnog tumača državnopravnih odnosa s mađarskom i habsburškom dinastijom te s ugarskim i austrijskim plemstvom, svijest hrvatskoga plemstva o hrvatskoj državnoj nezavisnosti permanentno se očitovala. Preko našeg plemstva trajno su se javljale izrazite težnje jačanja i potvrđivanja hrvatske državnosti. To se može potkrijepiti nizom povijesnih svjedočanstava i taj se čimbenik vrlo živo odražava u našoj historiografiji. *Salus Patriae* je povijesna dominantna od prvog rasapa hrvatske države, hrvatskog Kraljevstva i cijeloga razdoblja od 1102. do 1848. Hrvatsko je plemstvo bilo u trajnoj političkoj i vojnoj borbi za cjelovitost Hrvatske (Dalmacije, Istre, Turske Hrvatske, Vojne Hrvatske i Slavonije) u kolopletu između Mlečana i Bizanta, Budima i Beča, turskih osvajanja i ugarsko-austrijskih teritorijalnih pretenzija.

Mnogi politički datumi, razni sabori, brojni kronološki povijesni podaci svjedoče o naporima i nastojanjima za održavanje hrvatskog suvereniteta. Neprekinuta je karika dugotrajnog procesa i linija naše tegobne, tragične, ali muževne, dostojanstvene i postojeane povorke plemića, koja stvarno predstavlja sve naše povijesne napore da se hrvatski narod provuče između Sile i Haridbe tadašnje političke i ratne stvarnosti.

Dolično je povijesno apostrofirati, da su kroz teška stoljeća borbe za hrvatsku opstojnost samo politički barjaci plemstva bili ona jedina moguća konstanta, pod kojima se razvijala hrvatska narodna svijest, i koji su predstavljali izrazitu komponentu političkog otpora.

Sve te borbe hrvatskoga plemstva od sabora u Cetinu 1527. do sabora u Budimu i Požunu, i sve te interpelacije, memorije i diplomatski protumanevri naspram austro-mađarskog hegemonizma, sve je to bilo usmjereno da se ova Hrvatska, bilo u ugarskoj ili u habsburškoj državnoj zajednici, potvrdi kao suverena država, i da ne budu povrijeđena prava hrvatskog Kraljevstva.

Sve su to bili pozivi političkom trubom na crti buđenja hrvatske narodnosne svijesti i pod drevnim geslom: »Pro aris et focus Deo propitio«. I ta nacionalna državotvorna narodnosna i humanistička politička truba odjekuje u ovom kraljevskom Zvonimirovu gradu Kninu kroz plemićku hrvatsku svijest do danas.

Dr. Nedjeljko Mihanović

Prijedlog naučno-istraživačkog projekta POVIJEST KULTURE HRVATSKOG PLEMSTVA

Tema »D«

Cilj projekta bio bi istražiti – na osnovicama arhivske i druge dokumentacijske građe – kulturalne fenomene koji su povijesno bili povezani s hrvatskim plemstvom u vremenskim, duhovnim i društvenim odnosno materijalnim okolnostima njihova nastanka od 13. do 19. stoljeća.

Istraživanja bi se usredotočila na sljedeće kulturalne fenomene: slikarstvo, kiparstvo, oblikovanje prostora (arhitektura i urbanizam), umjetnički obrt, prosvjeta, ljekarstvo, hortikultura i način odijevanja.

(Napomena: područja glazbe, književnosti i gospodarstva, primjerice, tako su opsežna da zahtijevaju istraživanja unutar posebnih projekata koji bi se morali ostvariti unutar odgovarajućih institucija odnosno zajednica.)

Izabrana područja, međutim, uzeta su u obzir jer su, za razliku od autonomne pojave književnosti, derivirana ili pak neposredno upletena u život plemstva koje im je bilo životna baza.

Obrazloženje za vremensko ograničenje teme:

Neupitno je da Hrvati imaju velikaški odnosno plemićki sloj (knezovi, župani, banovi) od 9. stoljeća, ali sve do 13. stoljeća nalazimo provjerljive činjenice tek o plemićkim rodovima (Šubići, Gusići, Mogorovići, Svadčiči, Lapčani) kao političkim subjektima, dokle je vrlo malo podataka, osim arheoloških i arhitektonskih, o kulturalnoj pozadini života hrvatskih plemića – pojedina. O rodovskom plemstvu, kao specifičnom obliku društvenih odnosa u to vrijeme, svjedoči i *Pacta con-*

venta (1102.), govoreći o odlučujućem značenju postojanja »dvanest porodica«. U 16. stoljeću patrimonijalni sustav skoro u cijelosti je zamijenjen feudalnim koji karakterizira postojanje donacionalnog feuda, što će postati materijalna osnovica kulturalizacije života plemstva; i tako će biti sve do sredine 19. stoljeća.

Istraživači bi svoj interes trebali usmjeriti upravo na sloj *visokog plemstva* (*comites*, *magnates*, *gentil uomo grande*, »veliki vlastelini«, *barones*, *barones naturales*, »plemenitaši orsački«, *nobilitas regni*, itd.) bez obzira radi li se o starom hrvatskom plemstvu (Zrinski, Peranski, Frankopani, Kurjakovići, Šubići, Keglevići i dr.) ili indigenatima (*Edödy*, *Rattkayi*, *Rauchi*, *Odescalchi*) jer su iza njih ostali tragovi, kako arhivski tako i materijalni, in situ, koji bi nam mogli, sistematizirani znanstvenim kriterijima i metodama, predočiti sliku kulturalne djelatnosti hrvatskog plemstva u promatranom razdoblju.

Drugo strateški važno područje istraživanja u okvirima ovog projekta moralo bi biti usmjereno na arhivske i druge dokumente odnosno artefakte hrvatskog urbanog plemstva koji se javlja kao posebni stalež od 14. stoljeća, poglavito u Istri i Dalmaciji (Benja, Matafaris,

Andreis, Nozdronja i dr.), te nobilitarnog sloja u primorskim gradovima koji je titule (conte) i privilegije dobio za vrijeme mletačkog upravljanja tim prostorima.

Bilo bi poželjno povijesno osvijetliti fenomen zabrane tituliranja dubrovačkog patricijata plemićkim naslovom, nakon 1667. godine; po mjestu školovanja, oslovljavali su ih »salamankezi« ili »sorbonezi«; kako bi se ovaj dubrovački specifikum involvirao u kulturnu povijest Europe.

Zbog pretpostavljenog siromaštva izvora istraživači će manju, ali ne zanemarujuću, pozornost dati i istraživanju porodičnih arhiva i drugih dokumenata sloja hrvatskog nižeg plemstva (gentil uomo dei bassi, »ladanjsko plemstvo, patritius minorum gentium«, »zemaljska gospoda«, caetari nobiles); zatim ruralnom plemstvu (nobiles campi) kao i »plemenitima« koji žive na područjima slobodnih plemićkih općina (Turopolje) ili gradova; pa plemićima armalistima te jednoselcima.

Zanimljiviji bi istraživačima mogli biti predstavnici crkvene vlastele koji su se regrutirali, uglavnom, iz redova visokih dužnosnika Crkve i crkvenih redova, a bili su značajni pokretači i realizatori kulturalnih projekata.

U istraživanjima treba dati apsolutni prioritet otkrivanju, obradi i prezentaciji izvorne građe o plemstvu koja se nalazi u privatnim i javnim zbirkama odnosno arhivima. Nisu zanemarivi niti fondovi obiteljskih zbirki koje se nalaze, pretežito, u vlasništvu plemićkih kuća koje su preživjele sve povijesne neprilike i održale svoju »vlasteosku memoriju« sve do danas.

Značajan izvor za kulturalnu povijest plemstva jesu kameni spomenici: nadgrobni kamenovi, grbovi i natpisi na kućama i utverdama.

Pozornost će trebati posvetiti i drugim mogućim izvorima: poveljama, pravnim, bilježničkim i trgovinskim spisima, rodoslovnim ispravama i matičnim knjigama.

Usprkos svemu rečenome, arhivski fondovi ostaju glavno vrelo za istraživanje a u njima su od posebne važno-

sti inventari vlastelinstava i crkvenih posjeda. Neki od njih su već djelomično istraženi i publicirani (inventari vlastelinstava: Jalkovac iz 1838.; inventar Starog grada u Varaždinu iz 1834.; vlastelinstva Bela iz 1845.), a poneki od najvažnijih, kao popisi predmeta opljačkanih na vlastelinstvima Zrinskih i Frankopana nakon sloma urote u korist bečke krune i fiska te budimske komore, samo djelomično.

U ovom tekstu su dati samo orisi strategije istraživanja teme POVIJEST KULTURE HRVATSKOG PLEMSTVA. U dogovoru s nosiocima projekta i njegovim izvođačima dogovorila bi se detaljna istraživačka i interpretativna strategija. Sudim da je na takvim temeljima moguće doći do znanstvenog konsenzusa o prinosu plemstva hrvatskoj kulturi.

Vjerodostojnost dokumenata, pouzdanost znanstvenih kriterija i metoda u interpretaciji građe uklonit će naše preostale sumnje o značenju djelovanja plemstva u stvaranju hrvatskoga povijesnoga kulturnog obzora.

U odnosu na značaj i ulogu hrvatskog plemstva u nastajanju i razvitku hrvatskog kulturnog supstrata na ovim prostorima, treba napomenuti, povijest je kao znanstvena disciplina dosad djelovala u složenim i proturječnim uvjetima: s jedne strane donedavno nije bilo »preporučljivo« proučavanje te teme, čak i u specifičnim njezinim područjima kao što su heraldika, genealogija ili sfragistika, a s druge strane pak aktualni politički trenutak povjesničarima pruža više alternativnih nacрта interpretacije povijesti hrvatskog plemstva od kojih su favorizirani oni koji će svojim rezultatima poduprijeti predajne, uglavnom nacionalno-romantične utvare.

Samo primjenom znanstvenih metoda u istraživanju (otkrivanju) i interpretaciji građe može se doći do vjerodostojne povijesne sinteze uloge hrvatskog plemstva u povijesti hrvatske duhovne i materijalne kulture i izbjeci zamke mitova, predrasuda i manipulacije.

Branko pl. Kurelec

Iz aktivnosti HPZ-a

Posjet izaslanstva Osijeku i Đakovu

Na poziv gradonačelnika Osijeka dr. Zlatka Kramarića, članovi Zbora Nikola pl. Cindo sa suprugom, Branimir pl. Kurelec, Branimir pl. Makanec i Zlatko pl. Barabaš posjetili su Osijek 5. srpnja 1996. god. Razgledavana je izložba o kartografiji postavljena povodom 800 godišnjice grada Osijeka u Gradskom muzeju na Tvrdi. Viđeni su razni prikazi utvrde Essek na kartama izrađeni još od vremena Turaka i Austro-Ugarske pa do 20. stoljeća.

Na primanju koje je u našu čast održano u Gradskoj vijećnici gradonačelnik je izviješten o našem Zboru i njegovom radu. Ujedno je primljen i naš prvi član iz Osijeka Ante pl. Hadrović-Vinodolski. Događaj su popratili novinari lokalnih novina i televizije. Posjet je završio ugodnim razgovorom i ručkom s ljubaznim domaćinom.

U razgovoru s gradonačelnikom Osijeka

IZASLANSTVO HRVATSKOGA PLEMİČKOG ZBORA POSJETILO OSIEK Plemstvo se potvrđuje životom

Utvrđena je vjerodostojnost plemićkog podrijetla Osječanina Ante Kadrovića Vinodolskog, kojemu su na potvrđenom članstvu u Hrvatskome plemićkom zboru čestitali dr. Cindro i dr. Kramarić

OSIEK - Osnovan 1995. godine, Hrvatski plemićki zbor je nacionalna udruženja hrvatskog plemstva, čiji je osnovni cilj okupiti sve što je ostalo od hrvatskog plemstva. U svom djelovanju HPZ naglašava etičku komponentu: plemstvo se, dobiveno davnom zaslugom predaka, prenosu rođenjem, ali učvršćuje odgovornim i potvrđuje životom.

Osijek je grad koji je izdržao. Čorčaku je teško poverovali kada dođe i vidi gdje se još danas nalaze etne razdvojanja. Izdajica se to možda i ne vidi, ali doista je nevjerojatno kako je ovaj grad tijekom rata uvijek imao struje, vode i svježeg kruha. Jedna od najsnažnijih funkcija našeg društva je upoznavanje javnosti na različite kulturne baštine, koja je u Osijeku vrlo oštećena, posebice ratnom agresijom - rekao je, između ostalog, dr. Nikola Cindro, predsjednik Hrvat-

Izaslanstvo HPZ-a naglasilo je brigu o kulturnoj baštini kao jednu od svojih osnovnih zadaća
Snimio: G.MITIC

skoga plemićkog zbora, u razgovoru s dr. Zlatkom Kramarićem, osječkim gradonačelnikom.

Do sada u Zboru nije postojao ni jedan član koji živi i radi u Osijeku, no nakon pisanog obraćanja Zboru,

utvrđena je vjerodostojnost plemićkog podrijetla Osječanina Ante Kadrovića Vinodolskog, kojemu su, tom prilikom, na potvrđenom članstvu u HPZ-u čestitali dr. Cindro i dr. Kramarić.

Hrvatski su plemići od samog početka svojim djelovanjem potpomagali stvaranje slobodne demokratske države. Osobita mu je čast što je upravo Gradsko poglavarstvo ugostilo izaslanstvo Zbora, ali i prvoga osječkog člana HPZ-a - rekao je dr. Kramarić, koji je goste izvjesio o problematiki restauracije Tvrdje, austroja i djelovanju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera te odgovarao na njihova pitanja. Tijekom svojega jednodnevnog posjeta, izaslanstvo je razgledalo osječke znamenitosti i razgovaralo s novim kandidatima za primanje u Zbor.

TKVORKA

U posjeti Đakovačkoj biskupiji

Uz pomoć predstavnika crkve detaljno nam je pokazana Strossmajerova katedrala s kriptom uz puno podataka iz doba gradnje i objašnjenja kao i poznati vinski podrum.

Zlatko pl. Barabaš

Posjet sv. Ivanu Zelini, subota, 23. 11. 1996.

Na poziv našeg člana gosp. Milana Pažića organiziran je posjet Sv. Ivanu Zelini radi razgledavanja izložbe »Grbovi i povelje plemstva« koja je bila postavljena u zavičajnom muzeju. Prisustvovali su gđa N. pl. Cindro, B. pl. Kurelec, Z. pl. Barabaš, M. pl. Zmajević, B. pl. Makanec i M. pl. Pažić. U razgovoru s voditeljem muzeja g. Hrvojem Strukićem upoznati smo s nastankom plemstva na ovom području kao i o njegovom skromnom održanju. Nakon izložbe posjećena je crkva Sv. Tri kralja u Kominu i obidena vinska cesta s posjetom kod g. M. Kosa čiji grb krase butelje njegova vina. Nakon ručka druženje je završilo u kući g. M. Pažića.

Posjet Križevcima, Obilježavanje 600. god. Krvavog Sabora

Dne 27. veljače 1997. delegati HPZ-a, gđa Z. pl. Barabaš i M. pl. Pažić prisustvovali su navedenom skupu kojeg je otvorio predsjednik Sabora akademik V. Pavletić. Kako je program obilježavanja već ranije bio zaključen nije bilo moguće uključivanje Zbora na istaknutiji način. Nakon rada znanstvenog skupa u kojem su sudjelovali sa prigodnim referatima T. Raukar, J. Kolanović, S. Antoljak, I. Peklić i dr. otvorena je spomen-ploča u povodu 600. obljetnice Krvavog sabora u Križevcima u crkvi Sv. Križa.

Milan pl. Pažić

Posjet izložbi grbova i povelja Turopoljskog plemstva u V. Gorici

U muzeju Turopolja održana je navedena izložba koju su u siječnju 1997. posjetili članovi Zbora gda N. pl. Cindro, B. pl. Makanec, V. pl. Kurelec i Z. pl. Barabaš. Plemenitoj općini Turopolje dodijelio je 1737. god. povelju kralj Karlo VI. Među najstarijim plemićkim porodicama spominju se Barbarić, Cvetković, Cundeković, Kolarić, Miković, Smolković, Trupčević, Horvat, Celić, Deverić i dr.

Izložba je pokazala da je plemstvo već davno znano u tim krajevima, a neki potomci plemića i danas žive i štiju nasljeđe. Interesantno je da su novi grbovi izrađeni na drvetu na poseban način, a po viđenju g. M. Stojića iz Rijeke koji se specijalizirao za područje heraldike.

Zlatko pl. Barabaš

Dr. Julije pl. Makanec

Prisustvovanje tribini »Sjećanje na dr. Julija Makanca«

Povodom 51. obljetnice smrti prof. dr. Julija pl. Makanca u prostorijama družbe »Braća Hrvatskog Zmaja« nad Kamenitim vratima članstvo HPZ-a bilo je nazočno navedenoj tribini. O životnom djelu, političkom djelovanju, filozofskoj koncepciji i o doprinosu hrvatskoj povijesti dr. Julija Makanca govorili su članovi Družbe gda. J. Kolarić, F. Glavina, N. Kujundžić i I. Biondić.

O uspomenu na svog oca govorio je njegov sin Branimir, član našeg Zbora.

Zlatko pl. Barabaš

Izaslanstvo HPZ-a kod predsjednika Sabora

Članovi našeg Zbora, Branimir pl. Kurelec, Nenad pl. Cambj, Milan pl. Pažić, Zvonimir pl. Puškarić, Ante pl. Rendić-Miočević i Vladimir pl. Maleković posjetili su dana 7. svibnja 97. god. predsjednika Sabora g. Vlatka Pavletića i s njime razgovarali o važnosti postojanja Zbora, njegovoj ulozi u Hrvatskoj povijesti kao i o problemima vezanim za naš rad. Napomenuto je da HPZ želi ostvariti mnoge zamisli, ali u pomankanju financijskih sredstava i prostorija to će se teško realizirati. Spomenut je naš interes za kulom »Lotrščak« kao prostorom te znanstveni projekti u suradnji sa MZT-om. Akademik Pavletić pozdravio je okupljanje Zbora, predložio je osnivanje zaklade a kao osobu-znalca za vezu plemstvo – Sabor ističe dr. N. Mihanovića. Istaknuta je potreba priznanja Zbora od strane Sabora tako da na sjednice pozove i predstavnika HPZ-a. Na kraju razgovora predsjednik Sabora pozvan je na našu godišnju skupštinu. Primanje je trajalo 30 minuta uz prisustvo nekoliko novinara.

Branko pl. Kurelec

Osvrt na knjigu Maria-Nepe Kuzmanića »SPLITSKI PLEMIĆI, PREZIME I ETNOS«

Nema pouzdanih podataka kad je nastalo plemstvo dalmatinskih komuna. Podaci stariji od 12. st. vrlo su škrti i skromni. Međutim, to pitanje vrlo je bitno jer je ono izravno povezano s dubinom ukorijenjenosti uljudbe dalmatinskih gradova u sredozemne tokove civilizacije. Očito je da korijeni plemstva prodiru još i dublje, ali se opipljivi tragovi, na žalost, gube. To je jedno od pitanja koje pokušava razriješiti knjiga M. Kuzmanića »Splitski plemići – prezime i etnos«, Split 1998, izdanje Književnog kruga Split.

Iz naslova ipak jasno proistječe da je primarni autorov cilj bio osvijetliti potrebu, način i vrijeme nastanka prezimena. Izravan povod te knjige je činjenica da su mnogi istraživači smatrali kako je prezime zapravo novijeg postojanja i da se dugo, čak i u plemića, rabilo samo krsno ime i ime oca. M. Kuzmanić je proučavajući arhive i povijesne izvore u Splitu i Zadru došao do zaključka, utvrdivši da se nadimci počinju javljati već od 12. st.

To dakako još nije prezime, jer sve dok se nadimak ili pak patronimik rodoutemeljitelja ne počne prenositi kroz pokoljenja ne može se smatrati da je ono općeprihvaćeno. Kuzmanić je svoja istraživanja proveo istražujući imena plemića, tzv. splitskog praplemstva iz jednostavnog razloga što je to jedini mogući i jedini pravilni metodološki pristup. Naime, druga gradska populacija u to doba zaostaje za plemstvom u suvremenim kretanjima.

Sasvim je logično da su u srednjem vijeku upravo oni nositelji novih poticaja, kao najobrazovaniji i najsituiraniji sloj društva. Time je, međutim, Kuzmanić postigao dvostruki cilj: dokazao da je da se prezime u plemića javlja još u 12. st. i da je splitsko praplemstvo domaćeg

podrijetla, najčešće hrvatskoga. Tako je otpala česta pretpostavka, što bi se ponekad dalo zaključiti na temelju oblika prezimena, da su plemići ne-hrvatskog postanja. Međutim, Splićani nisu tako lako primali u plemstvo. U tom pogledu u Splitu, a i u drugim gradovima na Jadranu, postojala je stanovita ksenofobičnost, a lako je razumljiva budući da je praplemenitaštvo u isto doba značilo i sudjelovanje u radu Velikog vijeća i time donosilo sve one povlastice što iz toga proistječu. Tek nakon velikih bolesti u 17. st. Splićani su u većem broju propustili došljake u splitsko plemstvo. Među njima i moju obitelj, iako bijaše veoma bogata.

Na temelju svega gore izrečenoga očito je da je ova knjiga zaista velik doprinos u rasvjetljavanju uloge plemića u doba njihovog »povijesnoga« razdoblja, osobito u dalmatinskim autonomnim gradovima. U tim je gradovima plemstvo bilo nositelj mnogih korisnih novina i općeg društvenog napretka. Tom knjigom nije samo proučena povijest 39 splitskih obitelji (od kojih je samo vrlo mali broj preživio), nego i plemstvo u cjelosti kao jedan civilizacijski i društveni fenomen koji zapravo već gotovo dvije stotine godina doživljava marginaliziranje i nepravde različitog karaktera. Plemstvo se u prvom redu smatralo kočnicom napretka. Valja naglasiti da je Kuzmanić djelatan i u našoj Udruzi. Prigodom naše utemeljiteljske skupštine godine 1996. u Ninu održao je jedno od uvodnih predavanja i pomogao stručnim expertizama i savjetima prigodom ispitivanja dokumenata kod primanja u članstvo Hrvatskoga plemićkog zbora.

Nenad pl. Cambj

IMPRESSUM

- Izdavač HRVATSKI PLEMIČKI ZBOR • Za izdavača NIKOLA PL. CINDRO •
- Urednici ZLATKO PL. BARABAŠ, BRANKO PL. CINDRO i BRANIMIR PL. MAKANEC •
- Grafički uredio MARIO ROGIĆ, LASERplus • Izrada fotolita DENONA • Tisak PULJKO •
- Naklada 500 primjeraka •

— Zahvala SPONZORIMA —

Uredništvu je ovom prilikom osobito zadovoljstvo zahvaliti se osobama i tvrtkama koje su svojim prilogom omogućile realizaciju prvog broja Glasnika HPZ-a: • Tvrtka TOJETO design donirala je grafičko rješenje za naslovnicu • Tvrtka LASERplus donirala je cjelokupnu grafičku pripremu • Tvrtka DENONA donirala je fotolite i probne otiske • Tvrtka PLANA l.m.d. donirala je papir za tisak • Tiskara PULJKO donirala je tisak i uvez.